

**В ЧЕРНО
КАТО ПОЛУНОЩ**

АФ

TERRY PRATCHETT

I SHALL WEAR MIDNIGHT

© Terry and Lyn Pratchett, 2010

First published in 2010

by Random House Children's Publishers UK which is part
of the Penguin Random House group of companies

illustrations copyright © Paul Kidby

DISCWORLD® is a trade mark registered by Terry Pratchett

All rights reserved.

Тази творба е художествено произведение. Описаните имена, персонажи, места и случки са продукт на въображението на автора. Всички изказвания, случки, описания, информация и материали от всякакъв друг вид, съдържащи се в произведението, са само и единствено с цел забавление и не трябва да се разчита на тяхната точност, нито да бъдат правени опити да бъдат възпроизведени, тъй като това може да доведе до наранявания. Всички права запазени. Никаква част от тази книга не може да бъде ползвана или възпроизвеждана без изричното знание и писменото позволение на издателя.

В ЧЕРНО КАТО ПОЛУНОЩ

© Архонт – О, 2023

Всички права запазени.

Автор: © Тери Пратчет

Илюстрации: © Пол Кидби

Превод: © Катя Анчева

Редактор: Весела Петрова

Коректор: Вера Балабанова

Предпечат: Студиото на А

Издател: Архонт – О

Английска, второ издание

ISBN 978-954-422-112-6

ТЕРИ ПРАГЧЕТ

**В ЧЕРНО
КАТО ПОЛУНОЩ**

София, 2023

Глава 1

БАШ ГРАМАДАНСКО ЛЕВЕНТЧЕНЦЕ

Защо – чудеше се Тифани, – хората толкова обичат шума? Защо шумът е толкова важен?“

Нещо съвсем наблизко ревеше така, сякаш ражда крава. Оказа се стара латерна, която парцалив мъж с омачкан цилиндър въртеше. Тифани се измъкна колкото можа по-вежливо, но шумът като че ли беше прилепчив. Човек добиваше чувството, че ако не му избяга, ще се опита да се намъкне чак у дома му.

Това обаче беше само един звук от грамадния казан с вряща шумотевица, в който бе попаднала. Подклаждаха го хора. Подклаждаха го, опитвайки се да надделеят шума от останалите, като вдигат още повече шум. Спореха при импровизираните сергии, подскачаха да уловят с уста висяща ябълка или жаба*, насърчаваха юмручните надпревари и натруфената с пайети въжеиграчка, продаваха захарен памук

* Това се прави с вързани очи.

с цяло гърло и откровено казано, се наливаха юнашки.

Въздухът над зеления хълм тегнеше от шум. Сякаш цялото население на два или три града, без изключение, се беше домъкнало до баирчината. И тук, където обикновено се чуваше само по някой откъслечен крясък на мишелов, сега отекваше постоянният крясък на... ами на всички. На това му викаха „забавление“. Единствените хора, дето не вдигаха шум, бяха крадците и джебчиите, които си вършеха работата в похвална тишина и освен това не припарваха до Тифани. Кой ли би преджобил вещица? Щеше да има късмет да се отърве без липсващи пръсти. Така поне се вярваше, а всяка разумна вещица би окуражила подобни страхове.

„Когато си вещица, представляваш всички вещици“ – мислеше си Тифани Сболки, докато крачеше сред тълпите, влачейки подире си метлата, привързана с връвчица. Метлата летише на няколко стъпки над земята. Това малко я притесняваше. Явно вършеше работа, но тъй като навсякъде из панаира щъкаха дечица с балони, също привързани с връвчица, все ѝ се струваше, че изглежда малко, да не кажем доста глупаво. А нещо, което излага някоя вещица, излага *всички* вещици.

От друга страна, ако вържеш метлата за плет, някое хлапе непременно ще я развърже и ще я яхне ей така, заради тръпката, а тогава тя най-вероятно ще излети право нагоре чак до облаците, където въздухът се вледенява.

Макар че на теория би могла да призовеш метлата си обратно, на практика размразяването на деца в ярък слънчев ден напред лятото доста изнервяше майките. Не беше особено хубаво. Хората щяха да одумват. Хората все одумваха вещиците.

Тя се примири и отново повлече метлата. Току-виж хората решат, че по такъв забавен начин се вписва в общото забавление.

Налагаше се доста етикеция дори при нещо толкова измамно веселяшко като панаир. Тя беше вещицата. Кой знае какво щеше да се случи, ако забравеше или още по-зле, сбъркаше нечие име? Какво щеше да стане, ако забравеше низа от дребни вражди и разпри, съседите, които не си говореха, и т.н., и т.н., и даже прочее и отвъд прочеето? Тифани нямаше и идея какво значи „минно поле“, но ако знаеше, щеше да ѝ се стори много подобно.

Тя беше вещицата. Беше вещицата в цялата околия на Кредище. Не само за родното си място, а за всички останали селища чак до Шунково, което си беше на цял ден път от тук. Територията, която една вещица смята за своя и за чиито хора прави каквото е необходимо, е един вид владение. Като за владение това си го биваше. Не много вещици се сдобиват с цяла геоложка откритка, па макар и в случая основно покрита с трева, а тревата – основно покрита с овце. Днес овцете по варовитите масиви бяха оставени без надзор да правят каквото там си правеха, когато са

без надзор. То вероятно щеше да е горе-долу същото, което правеха, когато са под надзор. Обикновено обгрижвани, вардени и най-общо, държани под надзор, овцете в момента бяха оставени без капка внимание, защото точно тук и сега се случваше най-интересното събитие на света.

Не ще и дума, ежегодното почистване си е едно от най-интересните събития на света, стига да не мърдаш на повече от десетина километра от дома си. Ако си местен, няма начин да не срещнеш там абсолютно всички, които познаваш.* Именно там доста често се откриваха евентуалните половинки в живота. Девойките, без изключение, бяха с най-хубавите си рокли, а младежите – с изражения, пълни с надежда, и перчемии, зализани с евтина помада или (най-често) с плюнка. Тези, които бяха заложили на плюнката, по принцип имаха предимство, понеже евтината помада беше наистина много евтина и често се разтапяше и разтичаше в жегата, от което така бленуваният момински интерес се изпаряваше за сметка на мухите, направо пируващи по черепите на нещастните левенти.

При все това, понеже този панаир едва ли би могъл да се казва „мястото, където отиваш с надежда да получиш целувка и ако имаш късмет, обещание за още една“, събитието се наричаше „съборката“.

* Бидейки вещица, Тифани ги познаваше много добре.

Съборката се правеше в края на лятото и траеше три дни. За повечето хора в Кредище това беше техният празник. Днес беше третият ден и се приемаше, че ако не си получил целувка досега, по-добре да си идеш вкъщи. Тифани не беше получила целувка, но тя все пак беше *вещица*. Кой знае в какво можеха да се превърнат тия пущини?

Ако времето бе меко, хората нерядко оставаха да нощуват под открито небе, че и под храсталациите. По тази причина склонните към нощни разходки не беше зле да гледат къде вървят, та да не се препънат в нечий крак. Откровено казано, не липсваше онова, което Леля Ог – вещица, сменила трима съпрузи – наричаше „забавленийце“. Жалко, че Леля живееше горе в планините, защото съборката щеше да ѝ се понрави, а на Тифани щеше да ѝ се понрави да зърне физиономията ѝ при вида на Великана.*

Той – определено беше „той“, в това изобщо нямаше съмнение – беше изваян сред торфа преди хиляди години. Бял силует на зелен фон от времената, когато хората е трябвало да мислят за оцеляване и потомство в свят, изпълнен с опасности.

* След време Тифани осъзна, че едва ли има вещица, която да не е виждала Великана, особено ако лети от планините към големия град. Нямаше как да не го забележат. Той един вид изпъкваше. Що се отнася до Леля Ог обаче, тя сигурно се обръщаше да го изгледа пак.

А, да, при това е бил изваян или поне така изглеждаше, преди да са били измислени панталоните. Всъщност е малко да се каже, че нямаше панталони. Липсата им изпълваше света. Човек просто не можеше да мине по тесния път, който се виеше в подножието на хълмовете, без да забележи, че има огромна, така де, липса на нещо (например панталони) и наместо това съответно наличие на друго нещо. Това определено беше мъжка и категорично не женска фигура без панталони.

Всеки, който идваше за съборката, трябваше да си носи кирка или просто нож и да поеме по стръмния скат, отстранявайки избуялите през годината плевели, докато кредата отдолу се оголи в пълния си блясък и Великана изпъкне величествено, излагайки на показ всичко от себе си. Не че и преди не го правеше.

Доста кискане падаше, докато момичетата работеха по него.

А причината за кискането и свързаните с него обстоятелства неизбежно навеждаха Тифани на мисълта за Леля Ог, която обикновено изпълваше фона зад Баба Вихронрав с широка усмивка на лицето. Леля по принцип минаваше за добродушна дъртофелница, но това изобщо не изчерпваше всичко. Без да бъде *официална* наставница на Тифани, тя някак неусетно я беше научила на много неща. Като се сети за това, Тифани се усмихна на себе си. Леля знаеше всякакви стари тайни чародейства – древна магия, магия, на която

не са ѝ потребни вещици, магия, която е втъкана в хората и в земята. Отнасяше се до неща като смъртта, женитбата и оброците. До обещания, които се дават, дори да няма кой да ги чуе. И до всички онези неща, които карат хората да чукат на дърво и никога, ама никога да не пресичат пътя след черна котка.

Не беше необходимо да си вещица, за да разбираш това. В онези особени моменти околният свят ставаше... ами по-истински и по-плавен. Леля Ог го наричаше „проникновен“ – необичайно сериозна дума от жена, на която подхождаше по-скоро да каже: „Едно бренди, голямо благодарско и като тъй и тъй си почнал, сипи двойно“. Тя беше разказвала на Тифани за миналите времена, когато вещиците, изглежда, са имали повечко забавления. Като например онези неща, които са вършели при смяната на сезоните – вече отмрели обичаи, освен в народната памет, която по думите на Леля Ог е дълбока, тъмна, жива и никога не отслабва. Дребни ритуали.

На Тифани особено ѝ допаднаше онзи с огъня. Тя обичаше огъня. Той беше любимата ѝ стихия. Беше толкова могъщ и толкова страховит за силите на мрака, че хората даже се жехеха, прескачайки огън ръка за ръка.* Според

* „Очевидно – разсъждаваше Тифани, – щом някоя двойка ще прескача огъня, все някой трябва да се погрижи за защитно облекло и кофа с вода, просто за всеки случай.“ Вещиците може да са всякакви, но преди всичко са практични.

Леля Ог в случая несъмнено помагало едно заклинанийце. Тя дори за миг не се поколеба да го каже на Тифани и то веднага се лепна в съзнанието ѝ. Доста от казаното от Леля Ог имаше тази прилепчивост.

Това обаче касаше отминали времена. Сега всички бяха станали по-порядъчни. С изключение на Леля Ог и Великана.

Из Кредище имаше и други изваяни в земята фигури. Една от тях беше Белия кон. Тифани вярваше, че той веднъж се изтръгна от земята да ѝ се притече на помощ. Сега се чудеше какво ли щеше да стане, ако Великана направи същото. Доста трудно се откриват гащи с размер към два километра, и то по спешност. А ситуацията без съмнение нямаше да търпи отлагане.

Тифани се беше кискала на Великана един-единствен път, и то много отдавна. В света всъщност имаше само четири вида хора: мъже, жени, магьосници и вещици. Магьосниците обикновено обитаваха университетите долу в големите градове и нямаха право да се женят, макар че съответната причина тотално убягваше на Тифани. Както и да е, рядко се срещаха по тия краища.

Вещиците определено бяха жени, ала повечето от по-възрастните, които Тифани познаваше, също не минаваха под венчилото, главно защото Леля Ог вече беше използвала всички подходящи съпрузи, но и вероятно защото просто нямаха време за това. Разбира се, случ-

ваше се чат-пат някоя вещица да се омъжи за някое величие, като Маграт Чеснова например, която така стана кралица на Ланкър, макар че, както разправяха, тя сега се занимавала само с билки. Единствената млада вещица сред познатите на Тифани, която някак беше успяла да отдели и време за ухажване, беше най-добрата ѝ приятелка в планините – Петулия. Тя сега специализираше прасешка магия и скоро щеше да се омъжи за приятен младеж, който не след дълго щеше да наследи от баща си ферма за прасета, което означаваше, че на практика е аристократ.*

Вещиците обаче не бяха единствено и само заети. Те бяха *отчуждени*. Тифани разбра това отрано. Уж си човек, ама *не си* като всички останали. Неизбежно се налагаше някаква дистанция или разграничение. Нямахше нужда да полагаш усилия – то така или иначе се случваше. Познатите ѝ момиченца от времето, когато

* Романтичните въжделения на Петулия вероятно се подклаждаха от мистериозния начин, по който прасетата на младежа вечно се разболяваха и се налагаше да ги лекува от дизентерия, запъхтяване, схванат врат, болни венци, въртоочие, костииоза, бодежи, крантизъм, врътливост и отмала. Това беше ужасно нещастие, понеже повечето от тези болести изобщо не се срещат по прасетата, а една от тях поразява само сладководни риби. Хората в околията обаче бяха впечатлени от усилията, които Петулия полагаше, за да облекчи прасешките мъки. Метлата ѝ пристигаше и отлиташе по всяко време на деня и нощта. Да си вещица все пак означава всеотдайност.

бяха толкова малки, че припкаха да си играят само по блузки, сега леко се покланяха, като я срещнеха. Дори по-възрастните мъже докосваха чело или онова, което смятаха за такова, когато минеше край тях.

Правеха го не само от уважение, а и от страх. Вещиците имаха тайни. Помагаха при раждания. И на сватби не беше зле да присъстват (макар че никой не беше сигурен дали е за късмет или против уроки), а и на смъртния одър си трябваше вещица да ти покаже пътя. Вещиците имаха тайни, нивга непродумвани... така де, пред онези, които не бяха вещици. Съберяха ли се в тесен кръг на някой хълм за по чашка-две (в случая с Леля Ог за по чашка-десет), те клюкареха като гъски.

Но никога за истинските тайни – за всички онези сторени, чути и видени неща, които просто трупаш в себе си. Толкова много тайни, че те е страх да не прелеят. Видът на великан без панталони изобщо не си струва да се коментира в сравнение с някои от нещата, които би могла да види вещица.

Не, Тифани не завиждаше на Петулия за нейния романс, който сигурно бе протекъл в комбинация с грамадни ботуши, корави гумени престилки и дъжд, без да броим ужасния акомпанимент от „грух-грух“.

Обаче ѝ завиждаше за това, че е толкова здравомислеща. Петулия беше наредила живота си. Знаеше какво иска от бъдещето и беше

запретнала ръкави да го постигне – до колене в „Грух-грух“, щом се налага.

Всяко семейство, дори горе в планините, отглеждаше поне по едно прасе – да служи за боклукчийска кофа през лятото и за свинско, бекон, шунка и наденици през останалото време. Прасето беше *важно*. На бабата като ѝ е зле, можеш да ѝ дадеш терпентин, ама прасето като е зле, викаш по спешност прасешката вещица, че и плащаш, и то добре, главно с наденички.

На всичкото отгоре Петулия беше професионална прасоуспивачка. Тя впрочем спечели тазгодишното съревнование в благородното успиваческо изкуство. Според Тифани нямаше по-подходящо определение за това. Приятелката ѝ сядаше до прасето и му говореше благо и кротко за безкрайно скучни неща, докато не се задействаше някакъв странен прасешки механизъм, и тогава то се прозяваше щастливо и се гътваше на мига, готово да стане много важен принос в семейната диета за следващата година. Това може и да не изглежда като най-добрия изход за прасето, но предвид мърлявия и най-вече шумен начин, по който умираха прасетата, *преди* да бъде измислено прасоуспиването, той определено беше – в контекста на великия божествен замисъл – доста по-добър вариант като цяло.

Сама сред тълпата, Тифани въздъхна. Тежка е черната островърха шапка. Защото, щеш – не щеш, шапката и вещицата *са* едно. Като

носиш островърха шапка, хората се отнасят *внимателно* с теб. О, да, гледат те почитателно и често доста притеснено, сякаш очакват да прочетеш мислите им, което впрочем сигурно можеш да направиш с помощта на добрите стари вещерски похвати като първозрение и второмислие.* Но те всъщност не бяха магически. Всеки можеше да ги усвои, ако има грам мозък в главата си, ала понякога дори и толкова трудно се намира. Хората често бяха толкова заети да живеят, че хич не се спираха да помислят *защо*. Вещиците го правеха и това от своя страна ги правеше необходими. О, да, наистина непрекъснато необходими, но не и (както ставаше ясно по един много вежлив и определено безмълвен начин) *желани*.

Това тук не бяха планините, където хората отдавна са свикнали с вещици. Жителите на Кредище бяха дружелюбни, но не и близки, не и *истински* приятели. Вещицата е различна. Вещицата знае неща, които ти не знаеш. Вещицата е друг вид човек. Вещицата е такъв човек, когото май не бива да ядосваш. Вещицата не е като останалите хора.

Тифани Сболки беше вещицата, а стана такава, защото хората имаха нужда от вещица.

* Първозрението означава да видиш действителността, а второмислието – да се замислиш над мислите си. В случая с Тифани понякога имаше и третомислие, че даже и четвъртомислие, макар че те са доста трудно управляеми и понякога я караха да си чука главата.